

Rantasalmen kunnan koulusuunnitelma perus- ja lukio-opetukseen vuosille 2020-2025

Palvelulautakunta 28.1.2020 §13

Kunnanhallitus 3.2.2020 §24

Kunnanvaltuusto 10.2.2020 §8

Sisällysluettelo	Sivu
1. Johdanto	3
2. Nykytila	3
3. Rantasalmen väestöennuste	13
4. Koulutuksen rahoitus	15
5. Periaatteet perusopetuksen järjestämisessä	18
6. Tuusmäen koulun mahdollisen lakkauttamisen vaikutukset	18
7. Esitys koulutuksen järjestämisestä 1.8.2021 alkaen	25
8. Liitteet	26

Liite 1: Koulukeskuksen investointisuunnitelma 2012 – 2020 ja LISÄYS:
Taloussuunnitelmaan 2020-2022 (kvalt 16.12.2019) sisältyvät
investoinnit

1. Johdanto

Rantasalmen kunnanvaltuusto on hyväksynyt 10.11.2014 §48 kouluverkko-suunnitelman päivityksen vuosille 2010-2015. Sen mukaisesti Osikonmäen koulu lakkautetaan 1.8.2015 alkaen ja Parkumäen sekä Tuusmäen kyläkoulut jatkavat toimintaansa toistaiseksi. Tämänhetkinen tilanne on se, että Osikonmäen ja Parkumäen koulut on lakkautettu 1.8.2015 alkaen ja jäljellä ovat Rantasalon ja Tuusmäen peruskoulut. Kouluverkko-suunnitelmaa ei ole päivitetty vuodesta 2015 eteenpäin. 10.11.2014 hyväksytyssä kouluverkko-suunnitelmassa päivitys on päätetty tehdä välittömästi keskuskoulun remontin valmistuttua.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 30.9.2019 §38 talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2019-2022. Ohjelma sisältää yhtenä toimenpiteenä kouluverkon tarkistuksen, minkä kustannusvaikutukseksi on tasapainottamisohjelmassa arvioitu -100 000 euroa vuosina 2019-2022 ja päätökset asiaan liittyen edellytetään tehtävän syksyllä 2019.

Rantasalmen kunnanvaltuusto päätti 16.12.2019 §75, että 1) Tuusmäen koululle ei tehdä määrärahavarausta 1.8.2020 alkaen talousarvioon ja 2) tavoitteeksi talousarviovuodelle 2020 lisättiin koulu-suunnitelman valmistelu vuosille 2020-2025.

2. Nykytila

Rantasalmen kunnassa on kaksi peruskoulua: Rantasalon koulu ja Tuusmäen koulu. Lisäksi kunnassa toimii oma lukio.

2.1. Rantasalon koulu

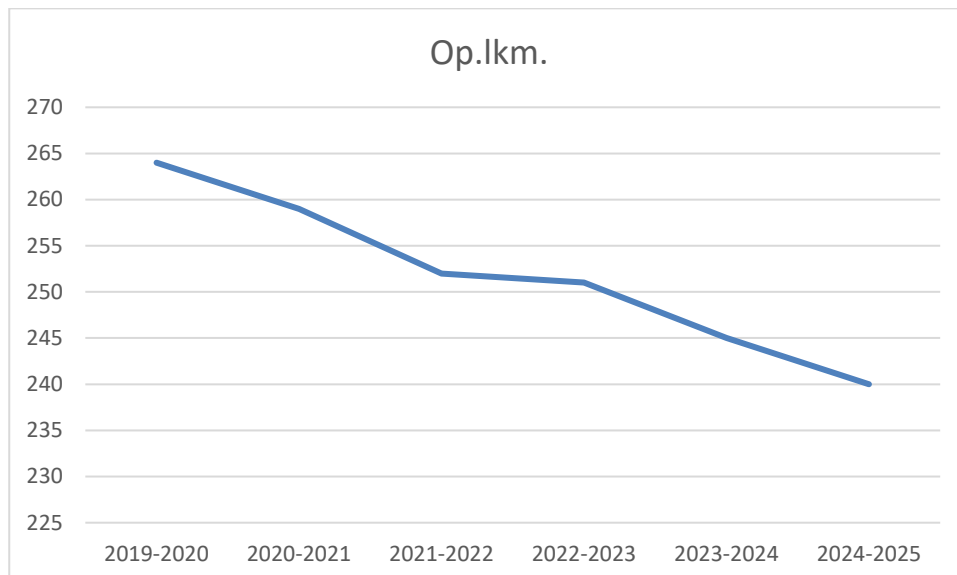
2.1.1. Oppilasmäärä ja -ennuste

Rantasalon koulu on yhtenäiskoulu, jossa on oppilaita luokilla 0.-9. Luokilla 0.-6. on 15.1.2020 oppilaita 176 ja luokilla 7.-9. 88 oppilasta. Taulukossa 1 ja kuvassa 1 on esitetty koulun oppilasennuste vuoteen 2025 asti.

Taulukko 1. Rantasalon koulun oppilasennuste lukuvuosittain (15.1.2020).

Lv	0.lk	1.lk	2.lk	3.lk	4.lk	5.lk	6.lk	aa yht.	7.lk	8.lk	9.lk	ya yht.	yht.
19-20	17	41	20	23	22	22	31	176	27	26	35	88	264
20-21	27	17	41	20	23	22	22	172	34	27	26	87	259
21-22	17	27	17	41	20	23	22	167	24	34	27	85	252
22-23	24	17	27	17	41	20	23	169	24	24	34	82	251
23-24	25	24	17	27	17	41	20	171	26	24	24	74	245
24-25	15	25	24	17	27	17	41	166	24	26	24	74	240

Kuva 1. Rantasalon koulun oppilasennuste lukuvuosittain (15.1.2020).

2.1.2. Henkilöstöresurssi vuonna 2020

Koulussa työskentelee lukuvuonna 2019-2020 rehtori, seitsemän luokanopettajaa, yksi esiopettaja, 19 aineenopettajaa, neljä erityisopettajaa ja 12 koulunkäynninohjaajaa. Lukuvuodeksi 2020-2021 pitää oppilasmääräennusteen vuoksi rekrytoida nykyisen henkilöstöresurssin lisäksi uusi esiopettaja, koska esikouluikäiset (27 op.) on jaettava kahteen opetusryhmään.

Suurin osa aineenopettajista työskentelee sekä peruskoulussa että lukiossa. Osalla opettajista on opetusta alaluokilla, yläluokilla ja lukiossa (musiikin, kuvataiteen, liikunnan ja ortodoksiuskonnon opettajat sekä käsityön ja matematiikan opettaja).

2.1.3. Koulurakennus

Rantasalon koulua on remontoitu pitkäjänteisesti investointisuunnitelman 2012-2020 mukaan (ks. liite 1). Tulevia investointitarpeita keskuskoululla ovat vielä esimerkiksi ilmanvaihdon uusiminen, A-osan hätäpoistumistiet, hälytysjärjestelmät, akustokatot, valaistukset, lattiapinnoitteet, ovien uusiminen, liikuntasalin sosiaalityötilojen ja parketin peruskorjaus sekä ilmanvaihdon uusiminen, keittiön, ruokasalin ja kotitalousluokan peruskorjaus sekä julkisivumaalaus. Taloussuunnitelman 2020-2022 (kvalt 16.12.2019) mukaiset investoinnit on lisätty investointisuunnitelmaan (liite 1).

2.1.4. Muu toiminta

Koululla järjestetään aamu- ja iltapäivätoimintaa klo 6.30 – 17.00. Apitoiminnassa työskentelee keskimäärin neljä koulunkäynninohjaajaa/päivä ja osallistujia on tammikuussa 2020 47 lasta.

Järvi-Saimaan kansalaisopisto järjestää koululla paljon opetusta, lukuvuonna 2019-2020 yhteensä 2010 oppituntia. Koulun liikuntasalia vuokrataan lisäksi yhdistysten, yritysten, seurakunnan ja yksityisten kuntalaisten käyttöön (mm. lasten sähly, jumppa) seitsemänä päivänä viikossa siten, että sali on arkisin käytössä klo 20.00-21.15 asti.

2.2. Tuusmäen koulu

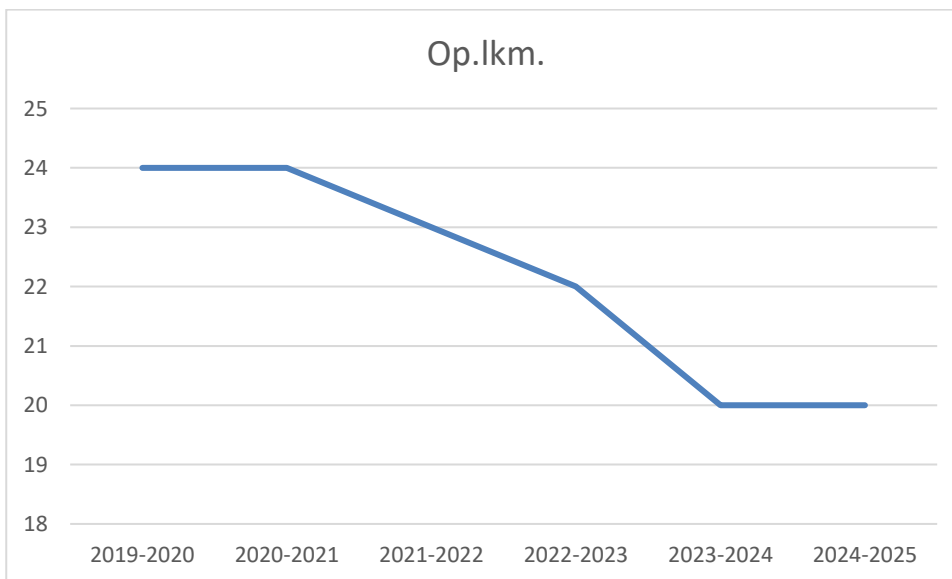
2.2.1. Oppilasmäärä ja -ennuste

Tuusmäen koulu on 24 oppilaan (20.9.2019) kyläkoulu, jossa opetus tapahtuu kahdessa ryhmässä: 0.-2. ja 3.-6. yhdysluokissa. Taulukossa 2 ja kuvassa 2 on esitetty koulun oppilasennuste vuoteen 2025 asti.

Taulukko 2. Tuusmäen koulun oppilasennuste lukuvuosittain (12.8.2019).

Lv	0.lk	1.lk	2.lk	3.lk	4.lk	5.lk	6.lk	yht.
19-20	3	6	4	4	2	2	3	24
20-21	3	3	6	4	4	2	2	24
21-22	1	3	3	6	4	4	2	23
22-23	1	1	3	3	6	4	4	22
23-24	2	1	1	3	3	6	4	20
24-25	4	2	1	1	3	3	6	20

Kuva 2. Tuusmäen koulun oppilasennuste lukuvuosittain (12.8.2019).

2.2.2. Henkilöstöresurssi

Tuusmäen koulu on kaksiohjaajainen koulu. Toinen opettajista vastaa koulunjohtajan tehtävistä. Koululla käy kahtena päivänä viikossa kiertävä kielten opettaja ja kerran viikossa erityisopettaja. Koululla työskentelee lisäksi kaksi koulunkäynninohjaajaa, joista toinen määräaikaaisesti lukuvuonna 2019-2020.

Opetushenkilöstön lisäksi Tuusmäen koululla työskentelee päivittäin ruokahuolto- ja siivoustyöntekijä (JSP). Oppilashuollon henkilöstöstä kyläkoululla käy koulukuraattori kerran kuukaudessa yhteisöllisen oppilashuollon edistämiseksi ja lisäksi yksittäisten oppilaiden asialla tarpeesta riippuen noin joka toinen viikko, ajoittain viikoittain. Terveystarkkailija käy koululla kerran kuussa.

2.2.3. Koulurakennus

Tuusmäen koulun kunto on yleistasolla arvioiden tyydyttävä. Kyseessä on iäkäs rakennus, jota on jonkin verran vuosien aikana remontoitu, viimeisimpänä alakerran pesutilojen ja sadevesijärjestelmän remontti vuonna 2018 saunatilan vesivahingon vuoksi sekä esteettömyysmuutokset (mm. siirrettävä ramppi) vuonna 2019. 10.11.2014 päivitetystä kouluverkkosuunnitelmassa (kpl 13) oli todettu, että jos kyläkoulukiinteistön kunnossa tapahtuu olennainen heikkeneminen, joka estää koulunkäynnin, kouluun ei tehdä uusia investointeja. Kunnan taloussuunnitelmassa 2020-2022 ei ole kyseisille vuosille suunniteltuja investointeja. Kuntotutkimus on tarkoitus teettää vuonna 2020.

2.2.4. Muu toiminta

Koululla toteutetaan lukuvuonna 2019-2020 aamu- ja iltapäivähoitoa (palvelulautakunta 10.6.2019 §25), koska kaikki aamu- ja iltapäivähoitopaikkaa hakeneet koululaiset eivät mahdu koulun läheisyydessä sijaitsevaan perhepäivähoitoryhmään ja kirkonkylän Reppu -toiminta arvioitiin etäisyyden vuoksi perheille epäkäytännölliseksi järjestelyksi. Aamu- ja iltapäivähoitoa on

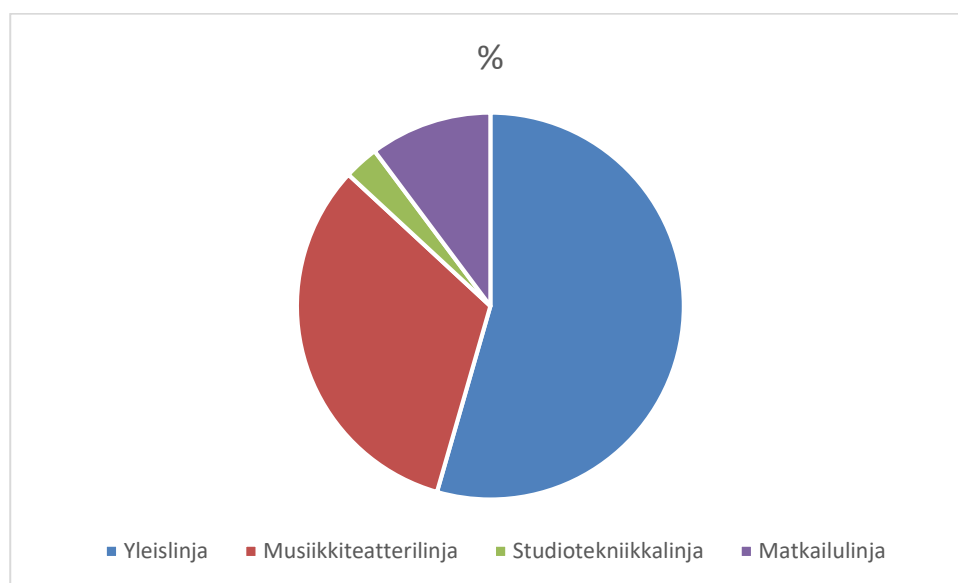
tarvinnut lukuvuoden aikana kaksi koululaista ja ohjaajana on toiminut koulunkäynninohjaaja. Koululla on kansalaisopiston opetusta 189 oppituntia lukuvuonna 2019-2020. Lisäksi koululla kokoontuvat 4H-kerho, partio, nuorisoseura, Länsi-RU ja kyläyhdistys.

2.3. Rantasalmen lukio

2.3.1. Opiskelijamäärä ja ennuste

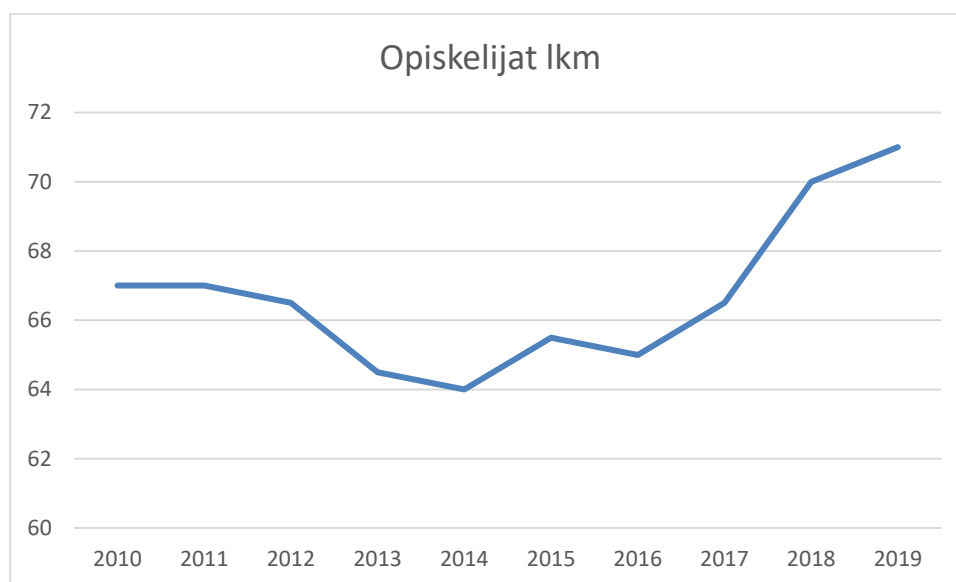
Lukiossa on 68 opiskelijaa (20.1.2020 tilastointi). Lukiossa toimii neljä eri linjaa, joille opiskelijat yhteisvalintakohteensa mukaisesti jakautuvat seuraavasti (9.1.2020 tilanne): yleislinja 54,5%, musiikkiteatterilinja 32,5%, matkailulinja 10% ja studiotekniikkalinja 3% (kuva 3). Kuluvana lukuvuonna neljännes eli 25% opiskelijoista on ulkopaikkakuntalaisia (tilanne 20.12.2019). Ulkopaikkakuntalaisia opiskelijoita tulee Rantasalmen lukioon erityisesti musiikkiteatterilinjan takia. Jotkut myös haluavat opiskella kaupunkilukioita pienemmissä opetusryhmissä ja jotkut eivät ole päässeet oman kuntansa lukioon keskiarvorajan takia.

Kuva 3. Lukion opiskelijoiden jakautuminen eri linjoille (9.1.2020).

Lukion opiskelijamäärä on pysynyt edelliset kymmenen vuotta varsin stabiilina ollen 64-71 opiskelijaa (kuva 4). Kalenterivuoden lukumäärä on keskiarvo Opetushallituksen syys- ja tammikuun tilastoinnista, ja siihen on laskettu mukaan koko lukion oppimäärää sekä nuorten että aikuisten opetussuunnitelman mukaan opiskelevat. Aineopiskelijoita ei ole huomioitu.

Kuva 4. Lukion opiskelijalukumäärä vuosina 2010-2019.

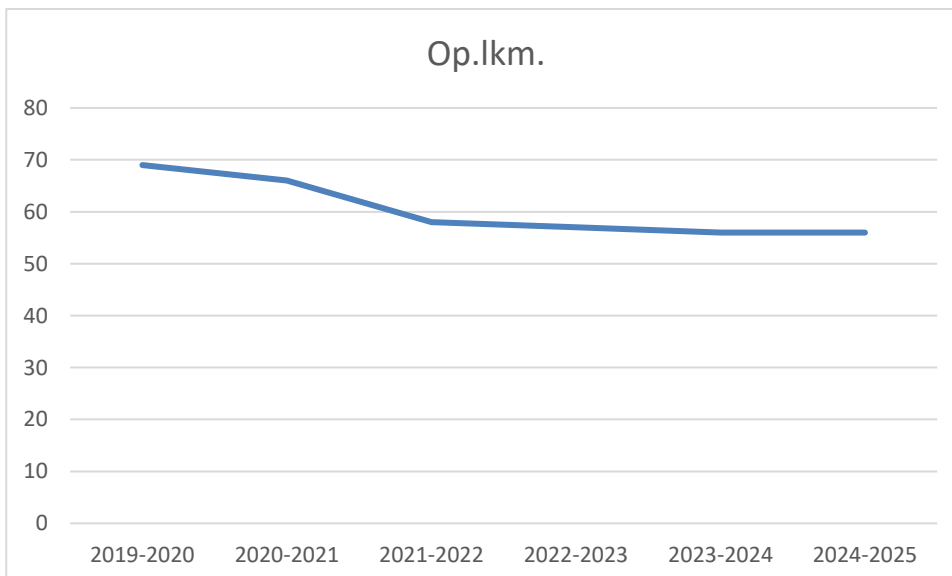

Lukion opiskelijaennuste (taulukko 3, kuva 5) perustuu vuosien 2015-2019 seurantaan, joiden mukaan keskimäärin 45% rantasalmelaisista peruskoulun päättävistä valitsee Rantasalmen lukion jatko-opintopaikaksi ja lisäksi lukuvuosittain aloittaa keskimäärin kuusi uutta ulkopaikkakuntalaista opiskelijaa. Neljännelle vuodelle jatkavia opiskelijoita ei ole arvioitu olevan (paitsi tieto kuluvalta lukuvuodelta 2019-2020) vaan heidän on ajateltu kompensoivan mahdolliset keskeyttäjät. Lukion opiskelijaennusteen luotettavuutta vaikeuttaa suuri lukuvuosittainen vaihtelu uusien ulkopaikkakuntalaisten lukiolaisten lukumäärässä (2-13 op/v vuosina 2010-2019).

Taulukko 3. Lukion opiskelijaennuste lukuvuosittain (päiv. 20.12.2019).

Lv	I lk	II lk	III lk	IV lk	yhteensä
2019-2020	19	25	21	4	69
2020-2021	22	19	25	0	66
2021-2022	17	22	19	0	58
2022-2023	18	17	22	0	57
2023-2024	21	18	17	0	56
2024-2025	17	21	18	0	56

Kuva 5. Lukion opiskelijaennuste lukuvuosittain (päiv. 20.12.2019).

2.3.2. Henkilöstöresurssi

Lukion rehtorin ja sivistysjohtajan työajasta 70% on osoitettu rehtorin ja loput 30% sivistysjohtajan työhön. Rehtorin työaikaan sisältyy lukion kemian

opetusvastuu. Neljästä ensisijaisesti lukion opettajasta yksi on määräaikainen lukuvuodelle 2019-2020. Kaikkiaan lukiossa opettaa 13 päätoimista opettajaa, joista useimman pääkoulu on siis peruskoulu. Lisäksi peruskoulun erityisopettaja suorittaa lukiolaisten lukihäiriötestauksen ja tiedottaa lukion opettajia lukiolaisten erityisen tuen tarpeesta. Atk-vastaavana toimii sivutoiminen tuntiopettaja. Lukiolla ja peruskoululla on yhteinen koulusihteeri, jonka työajasta kolmasosa lasketaan kuuluvaksi lukiolle, ja kaksi kolmannesta Rantasalon koululle. Koulusihteerin työaika lyhentyi 60%:in 7.1.2020 alkaen.

2.3.3. Koulurakennus

Lukiorakennus on vuodelta 1975. Keskeisimmät viime vuosien investoinnit ovat vuonna 2016 toteutunut ilmanvaihtoremontti ja samassa yhteydessä uudistettu iso atk-luokka, jota käytetään ylioppilaskoetilana. Koulukeskuksen investointisuunnitelma (liite 1) sisältää lukiolla toteutetut ja taloussuunnitelman 2020-2022 mukaan suunnitellut investoinnit.

Lukiorakennuksen päädyssä sijaitsevat oppilashuollon eli kouluterveydenhoitajan ja kuraattorin työhuoneet. Opinto-ohjaajalla on oma huoneensa lukiolaisten vastaanottoa varten.

Kaikkiaan lukiorakennus palvelee hyvin tarkoituksessaan ja tilat ovat riittävät. Lukio käyttää peruskoulun tiloista ruokalaa, liikuntatiloja sekä musiikin ja kuvataiteen luokkahuoneita. Tarvittaessa yksi lukion luokkahuoneista voidaan osoittaa peruskoulun käyttöön, esimerkiksi mikäli peruskoulun oppilaalle tulee tarve järjestää esteetön liikkuminen.

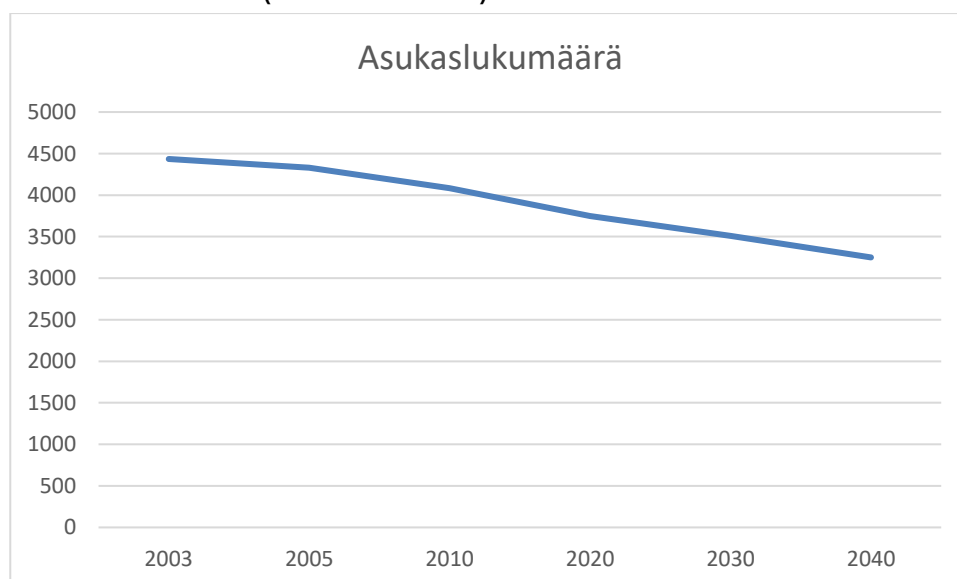
2.3.4. Muu toiminta

Lukiolla järjestetään Järvi-Saimaan kansalaisopiston opetusta, lukuvuonna 2019-2020 yhteensä 402 oppituntia.

3. Rantasalmen väestöennuste

Rantasalmen väkiluku oli 3514 asukasta vuonna 2018 (Tilastokeskus) ja 3440 asukasta vuonna 2019 (Etelä-Savon maakuntaliiton arvio 30.11. 2019). Väkiluvun kehitys on laskusuhdanteinen (kuva 6). Nuorten ikäluokkien osuus koko väkiluvusta on laskenut viime vuosien aikana ollen 11,6% vuonna 2018, kun koko maan keskiarvo on 16% (alle 15-vuotiaat, Tilastokeskus). Vuonna 2019 syntyi 15 lasta. Taulukossa 4 ja kuvassa 7 on esitetty peruskoulun alaluokkaikäisten yhteenlaskettu oppilasennuste vuoteen 2025 (ennuste elokuulta 2019).

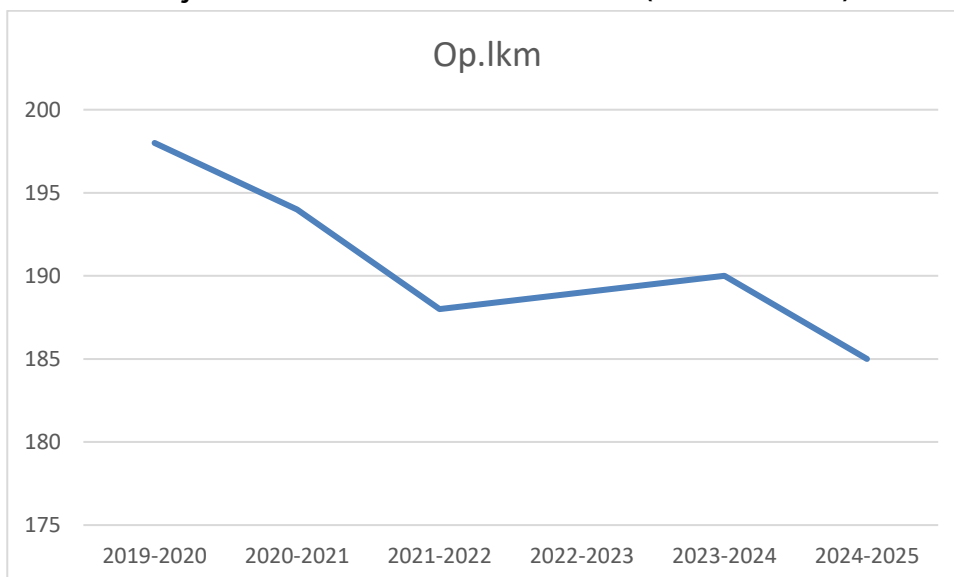
Kuva 6. Rantasalmen väestöennuste vuoteen 2040 sisältäen muuttoliikkeen (Tilastokeskus).

Taulukko 4. Rantasalmen 0.-6.-luokkalaisten lukumäärä yhteensä lukuvuonna 2019-2020 ja ennuste vuoteen 2025 asti (elokuu 2019).

Lv	0 lk	1 lk	2 lk	3 lk	4 lk	5 lk	6 lk	yht.
19-20	20	46	24	26	24	24	34	198
20-21	30	20	46	24	26	24	24	194
21-22	18	30	20	46	24	26	24	188
22-23	25	18	30	20	46	24	26	189
23-24	27	25	18	30	20	46	24	190
24-25	19	27	25	18	30	20	46	185

Kuva 7. Rantasalmen 0.-6.-luokkalaisten lukumäärä yhteensä lukuvuonna 2019-2020 ja ennuste vuoteen 2025 asti (elokuu 2019).

4. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen rahoitus

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen ja se perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin.

Valtionosuuden suuruuteen ei vaikuta se, miten kunta palvelutoimintansa järjestää tai paljonko palvelujen tuottamiseen käytetään rahaa.

Peruspalvelujen valtionosuus kattaa seuraavat tehtäväalueet:

- sosiaali- ja terveydenhuolto
- varhaiskasvatus
- esi- ja perusopetus
- kirjastot
- yleinen kulttuuritoimi
- taiteen perusopetus

Valtionosuuden määrään ei siis vaikuta se, tarjoaako kunta perusopetusta yhdessä tai useammassa yksikössä. Myöskään yksiköiden koko ei vaikuta valtionosuuden määrään. Laskennallinen valtionosuus myönnetään kunnan oppilaitoksissa esi- ja perusopetukseen osallistuvien lukumäärän mukaan ja peruspalvelujen valtionosuuden kotikuntakorvauksen perusosa on vuonna 2020 6796,81 euroa (VVM 30.12.2019). Kotikuntakorvaus määräytyy oppilaan iän mukaan seuraavasti:

Ikä:	Kerroin:
6-vuotias	0,61
7-12-vuotias	1,00
13-15-vuotias	1,60

Lukiokoulutusta rahoitetaan erillisellä opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmällä. Lukiokoulutuksen yksikköhinta on järjestäjäkohtainen ja porrastettu ensisijaisesti nuorten oppimäärän mukaan suorittavien opiskelijoiden kokonaismäärän perusteella (200 tai yli, 60-199, alle 60 opiskelijaa). Rantasalmen lukio sijoittuu tällä hetkellä keskimmäiseen porrastuksen tasoon yksikköhinnan

ollessa 9052,92 euroa vuonna 2020 (raportti 12.11.2019). Aikuisten oppimäärän mukaan opiskelevien yksikköhinta on 65% em. yksikkö hinnasta.

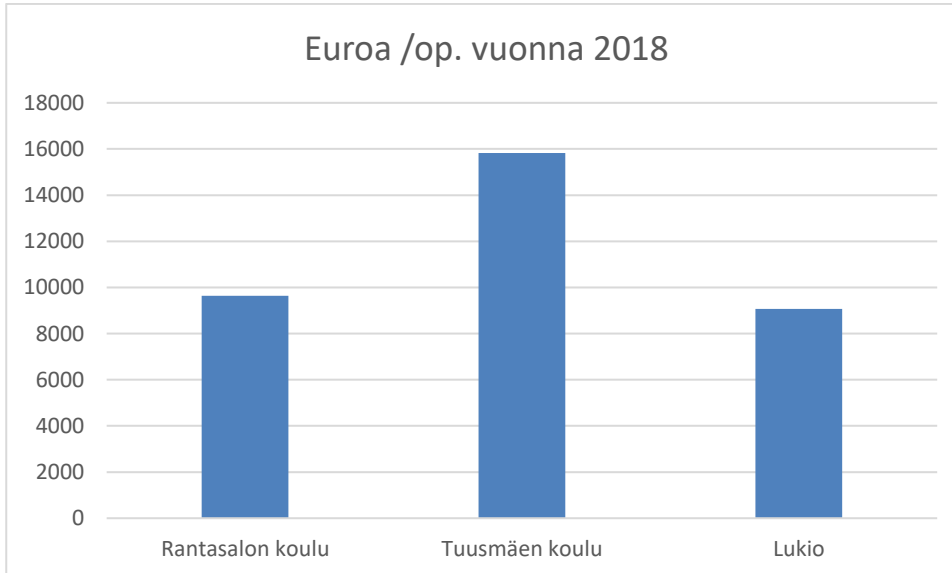
Huom. Kunta on velvollinen lukiokoulutuksen omarahoitusosuuteen asukaslukusuhteessa riippumatta siitä järjestääkö kunta itse lukiokoulutusta vai ei (Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 29.12.2009/1705, §8). Esimerkiksi vuonna 2019 Rantasalmen kunnan lukiokoulutuksen omarahoitusosuus oli 277383 euroa. Valtionosuutta lukiokoulutuksen järjestämiseen kunta sai yksikköhintaan perustuen 581 765 euroa. Vertailun vuoksi ammatillisen koulutuksen omarahoitusosuus oli 619 110 euroa eikä valtionosuutta kunnalle luonnollisesti myönnetty, kun koulutusta ei itse järjestetä. Erityisesti ammatillisen koulutuksen lakisääteisen omarahoitusosuuden suuruus vaikuttaa siihen, että kokonaisuudessaan opetus- ja kulttuuritointa varten kunnan käyttökustannuksiin myönnettävä valtionosuus on Rantasalmen kunnalle negatiivinen: vuonna 2020 - 163 137 euroa. Tämä summa siis vähennetään vuoden 2020 peruspalvelujen valtionosuudesta. Käytännössä mitä vähemmän kunta tarjoaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksen perusteena olevia palveluja (yksikköhintaperusteisesti), sitä negatiivisemmaksi luku kasvaa.

Rantasalmen koulujen kustannukset on esitetty edellisen tilinpäätöksen (TP2018) mukaan taulukossa 5 ja kuvassa 8. Vertailuluku on toimintakate (toimintatuotot - toimintakulut), joka ei sisällä poistoja. Koulukohtaiset hankkeet sisältyvät lukuihin. Aamu- ja iltapäivätoimintaa ei ole sisällytetty. Lukuja vertailtaessa on huomioitava, että Rantasalon koulu sisältää sekä alaluokkien luokanopettajaperusteisen, että yläluokkien aineenopettajaperusteisen opetuksen, joista jälkimmäinen on kalliimpaa. Henkilöstökustannukset kattavat keskimäärin 62% prosenttia koulujen kokonaiskustannuksista (TP2018).

Taulukko 5. Rantasalmen koulujen kokonaiskustannukset tilinpäätöksen 2018 mukaan (ei sis. poistot).

Koulu	Toimintakate TP18/ euroa	Op.lkm 2018	Euroa/op
Rantasalon koulu	-2 622 976	272	9 643
Tuusmäen koulu	-316 586	20	15 829
Rantasalmen lukio	-634 663	70	9 067

Kuva 8. Oppilaskohtaiset hinnat tilinpäätöksen 2018 toimintakatteen mukaan.

5. Periaatteet perusopetuksen järjestämisessä

Perusopetuslain 21.8.1998/628 §6 mukaan opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. §32 mukaan alle 13-vuotiaan oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia.

Hallintosäännön 16.12.2019 §30 mukaan sivistysjohtaja määrittelee oppilaan lähikoulun. Päätös Rantasalon ja Tuusmäen koulun välillä perustuu reittipalvelun mukaiseen koulumatkan pituuteen siten, että oppilaalla on mahdollisimman lyhyt koulumatka.

Perusopetuslain §6 mukaan tulee esiopetusta järjestettäessä lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita.

6. Tuusmäen koulun mahdollisen lakkauttamisen vaikutukset

6.1. Opetustilojen riittävyys

Kaikki perusopetusikäiset oppilaat mahtuvat fyysisesti kirkonkylän koulukeskukseen, lukuvuonna 2020-2021 ja sen jälkeen, koska Tuusmäen koulusta tulee vain yksittäisiä oppilaita eri luokka-asteille.

6.2. Henkilöstöresurssi

Mikäli Tuusmäen koulun oppilaat siirtyvät Rantasalon kouluun syksyllä 2020, voidaan opetus tämänhetkisen oppilasennusteen mukaan toteuttaa lukuvuonna 2020-2021 kunnan nykyisin luokanopettajaresurssein ryhmäkokojen ollessa pedagogisesti toimivia. Tällöin ei myöskään tarvita kiertävän kielten opettajan resurssia (kaksi päivää viikossa). Kiertävän kielten opettajan tehtävien takia on lukuvuodelle 2019-2020 jouduttu palkkaamaan yksi määräaikainen aineenopettaja lukuvuodelle 2019-2020 – osa opetusvelvollisuudesta toteutuu Rantasalon koulussa.

Mikäli Tuusmäen koulu lakkautetaan kevätlukukauden 2020 jälkeen (vrt. talousarvio2020 kvalt. 16.12.2019 §75), on toistaiseksi virka- tai työsuhteessa oleville työntekijöille (kaksi luokanopettajaa ja yksi koulunkäynninohjaaja) osoittaa työpaikka Rantasalon koululla lukuvuodesta 2020-2021 alkaen.

Tuusmäen koulun lakkauttaminen vähentäisi henkilöresurssitarvetta ruokahuolto- ja siivoustyöntekijän (JSP) verran. Oppilashuollon toimijoiden (kuraattori, terveydenhoitaja) siirtyminen Tuusmäkeen jäisi pois vapauttaen aikaresurssia kirkonkylälle. Myös matkakulukorvauskustannukset jäisivät pois.

6.3. Koulumatkat

Kaikkien Rantasalmen kunnan alueella asuvien lasten koulumatkan pituus on mahdollista järjestää perusopetuslain vaatimusten mukaisesti. Lukuvuonna 2019-2020 Rantasalon koulun 0.-6.-luokkalaisten oppilaiden koulumatka oppilaaksiottoalueelta on pisimmillään 24,5 km. Tuusmäen koulun tämänhetkisistä oppilaista suurin osa (21/24, sisältää kolme maksusitoumusoppilasta) on kuljetusoppilaita. Tuusmäen koulun lakkauttaminen toki pidentäisi alueen oppilaiden koulumatkoja, kun lähikoulu olisi kunnan ainoa peruskoulu, kirkonkylän Rantasalon koulu. Pisimmillään nykyisen oppilaan koulumatka Rantasalon koululle olisi reittipalvelun mukaan 27,4 kilometriä.

Lukuvuosikohtainen kuljetusreittien suunnittelu etenee kunnassa vaiheittain:

- 1) Sivistystoiminsihteeri toimittaa kuljetusyrittäjälle oppilaiden osoitteet ja lukujärjestykset keväällä, kun ne ovat tiedossa ja valmiit.
- 2) Kuljetusyrittäjä suunnittelee lukuvuosikohtaiset reitit kuljetusoppilaiden osoitteiden ja lukujärjestyksen perusteella.
- 3) Kuljetussihteeri ja sivistystoiminsihteeri tarkastavat reitit yhdessä kuljetusyrittäjän kanssa. Reittisuunnittelussa huomioidaan lakisääteinen koulumatkan maksimikesto aika.

Oppilaskuljetuskustannuksiin vaikuttavat lukujärjestykset, reittien pituudet ja kyyditettävien oppilaiden lukumäärä. Talousarvioon 2020 on arvioitu kunnan oppilaskuljetusten (peruskoulut ja lukio) kokonaiskustannukseksi 477 835 euroa (vrt. 484 300 euroa TA19, 459 160 euroa TP18). Kustannuksiin vaikuttaa vuosittainen vaihtelu kuljetusoppilaiden lukumäärässä.

Talousarvio 2020 on tehty seuraavilla oletuksilla:

- vertailu toteumaan 1-6kk/2019
- oppilaslukumäärän pieni väheneminen (erityisesti lukio)
- ns. välikuljetusten (muut kuin klo 8 ja 14 kuljetukset, koskevat 0.-6.-luokkalaisten) määrän vähentäminen ns. odotustuntien avulla (varmentuu keväällä 2020 lukuvuosisuunnittelun yhteydessä)

sekä Tuusmäessä asuvien 0.-6.-luokkalaisten syyslukukauden osalta:

- oppilaat mahtuvat nykyisten klo 8 ja klo 14 kuljetusten piiriin (Kerisalontien ja tien 14 kautta kulkevat kuljetukset)
- ns. välikuljetusten hinta arvioitu Tammenlahden reittihinnan perusteella (noin sama kilometrimäärä)
- muut mahdolliset lisäkustannukset (esim. nykyisten reittien ulkopuoliset pistot) arvioitu kompensoituvan sillä, että jatkossa kuljetukset suuntautuvat vain yhteen, ei kahteen suuntaan.

Huom. Edellisessä, vuonna 2014 päivitetystä kouluverkkoselvityksessä kuljetuskustannukset on eritelty kuljetuskohtaisesti (esim. aamukuljetus, Parkumäki). Tällöin kylien kuljetukset hoidettiin säännöllisillä päivätakseilla ja myös osa välikuljetuksista pystyttiin järjestämään linja-autovuorojen avulla. Kuljetuksista vastasi kuusi eri kuljetusyritystä lukuvuonna 2014-2015. Nykyään tilanne on bussivuorojen ja oppilaslukumäärän vähennyttä kuitenkin erilainen ja kaikki kuljetukset hoitaa yksi yritys, joka suunnittelee kaikki reitit yksittäisten kyyditysoppilaiden lukumäärän perusteella. Nykyisten bussivuorojen jatkuminen on epävarmaa; vuoroja on viime vuosina karsittu.

6.4. Lapsivaikutusten arviointi

Tuusmäen koulun vanhempainillassa 28.11.2019 huoltajille tehtiin pienimuotoinen kysely siitä, mitä myönteisiä ja kielteisiä asioita koetaan suhteessa omaan kyläkouluun ja sen mahdolliseen lakkautumiseen tulevaisuudessa. Omasta kyläkoulusta löydettiin lähinnä myönteisiä puolia: koulun läheisyys, pienet ryhmät, yksilöllinen ja laadukas opetus, lyhyet koulupäivät koulukuljetuksineen, terve ja turvallinen kouluympäristö, erittäin hyvä välituntialue, hyvä yhteishenki ja yhteisöllisyys myös ikäluokat ylittyen. Lisäksi myönteisenä asiana koettiin kyläkoulun mahdollistavan lähipalvelut (harrastusmahdollisuudet) kaikille kyläläisille ja elävän kylän olevan vetovoimatekijä koko kunnan markkinoinnissa. Yksittäisissä vastauksissa kielteisenä näkökantana pidettiin oppilasmäärän vähäisyyttä, mikä vaikeuttaa liikuntatunneilla joukkuepelaamista ja luo jatkuvaa epävarmuuden tunnetta koulun jatkuvuudesta.

Huoltajien vastauksissa nousi esiin pelko Tuusmäen kylän kuihtumisesta kyläkoulun menettämisen myötä, kun harrastuspaikkaa ei enää olisi (liikuntasali ja -kenttä, ladut). Tämän vaikutus ulottuu kaikenikäisiin kyläläisiin. Useimmissa vastauksissa tulivat esiin seuraavat lapsiin liittyvät huolet:

- koulumatkojen pidentyminen ja sen myötä aikaisemmat aamuherätykset

- vaikutus perhepäivähoitomahdollisuuteen kylällä
- iso kirkonkylän koulu vs. pieni kyläkoulu:
 - o isot ryhmäkoot
 - o yhteisöllisyys, ei kavereita yli luokkarajojen
 - o ruma ja virikkeetön koulun piha, ei metsää välitunnilla
 - o sisäilman laatu
 - o jatkuva remontointi ja väistötarve

Huolestuneisuus muuttuvassa tilanteessa on ymmärrettävää ja inhimillistä, mutta osaltaan huolet perustuvat subjektiivisiin mielikuviin. Koulumatkojen pituuksissa pisimmillään kunnan sisällä ei ole hyvin suurta eroa (vuonna 2020 Tuusmäki max 27,4km vs. muu Rantasalmi max 24,5km). Rantasalon koulun välituntialueeseen on panostettu merkittävästi viime vuosina: mm. Liikkuva koulu -hankkeen ja kunnanjohtajan henkilökohtaisesti myöntämän lahjoituksen avulla on koulun pihalle hankittu leikki- ja pelivälineitä. Koulun välittömässä läheisyydessä on lähiliikuntapaikka (koripallo/sulkapallo/tennis/jalkapallo ym.), kaksi suurta pelikenttää, joista toinen talvisin jääkenttänä sekä erillinen katusählykenttä. Lisäksi kouluopetuksessa käytetään kirkonkylän jäähallia, urheilukenttää ja kuntosali/ryhmäliikuntatilaa sekä frisbeegolfkenttiä. Ruutanaharjun metsäistä ulkoilualueetta käytetään hyvin paljon opetuksessa. Sisäilman laatuun panostetaan investointisuunnitelman mukaan. Ryhmäkoot ovat luonnollisesti suuremmat kuin pienessä kyläkoulussa, mutta pedagogisesti toimivat ja Rantasalossa opiskelee parhaillaan 88% Rantasalmen alakouluikäisistä lapsista. Kirkonkylällä on myös erillinen alaluokkien pienluokka erityisoppilaiden tarpeeseen.

Edellisen kerran kyläkouluilta siirtyivät oppilaat kirkonkylän kouluun vuonna 2015, kun Osikonmäen ja Parkumäen koulut lakkautettiin. Tällöin ei silloisen rehtorin mukaan tullut esiin ongelmia lasten sopeutumisessa isompaan kouluun. Kyselytutkimusta lapsille tai huoltajille ei ole tehty siirtymisen jälkeen.

6.5. Taloudellisuus

Tuusmäen koulun mahdollinen lakkauttaminen nousi kunnassa esiin syksyllä 2019 vuoden 2020 talousarviovalmistelun yhteydessä, kun ilmeni merkittävä säästötarve. Tällöin sivistysjohtaja kokosi luottamushenkilöiden pyynnöstä koulun lakkauttamisen taloudelliset vaikutukset. Syksyllä 2019 tehdyt säästölaskelmat on esitetty taulukossa 6.

Taulukko 6. Tuusmäen koulun lakkauttamisen laskennalliset säästöt vuonna 2020 ja 2021 (perustuen syksyllä 2019 kerättyyn tietoon).

Säästökohde	Syyslukukausi 2020 (5kk)	Vuosi 2021 (12kk)
Opetus: kiertävän kielten opettajan tarve poistuu, 2pv/vko → peruskoulun määräaikaisen aineenopettajan tarve poistuu	20 065 €	48 156 €
Opetus: koulunjohtajan korvaus poistuu	2 136 €	5 126 €
Opetus: koulunkäynnin ohjaajien lkm 1 vähemmän (huom. henk.koht. avustajat säilyvät)	10 000 €	24 000 €

Ruokahuolto- ja siivoustyöntekijän tarve poistuu	18 300 €	43 920 €
Kiinteistökulut	4 000 €	12 300 € jos jää kunnalle 22 303 € jos myydään
Muut kulut (kalusto ym.)	5 000 €	11 125 €
Yhteensä	59 501 €	144 627 € (154 630 € jos koulu myydään)

Säästölaskelmat perustuvat syksyllä 2019 tiedossa olleeseen oppilaslukumäärä- ja kustannustilanteeseen. Lisäksi, mikäli Tuusmäen koulun opettajia ei pystytä siirtämään kirkonkylän kouluun syyslukukaudesta 2020 alkaen, joudutaan Rantasaloon palkkaamaan uusi luokanopettaja toisen esiopetusryhmän opettajaksi. Esioppilaita on alustavan tiedon mukaan aloittamassa 27 syksyllä 2020 eikä näin iso opetusryhmä ole pedagogisesti mahdollinen ratkaisu. Kustannusarvio elo-joulukuulle 2020 on 20000 euroa.

7. Esitys koulutuksen järjestämisestä 1.8.2021 alkaen

7.1. Perusopetus

Kunnan väkiluvun vähetessä ja ikäluokkien pienentyessä on järkevä ratkaisu keskittää perusopetus yhteen yksikköön. Kirkonkylän koulu sijaitsee varsin keskellä kuntaa ja koulumatkan pituus säilyy edelleen kohtuullisena kaikille oppilaille (alle 30km). Tarvittaessa voidaan lasten aamuheräämistä ja koulun alkamisaikaa aamulla myöhentää joko puolella tunnilla tai tunnilla, jolloin koulu alkaisi klo 8.30 tai klo 9.00 nykyisen klo 8.00 sijaan.

Henkilöstön ja taloudellisten resurssien keskittäminen yhteen peruskouluun luo kaikille kuntalaisille tasapuolisen tilanteen. Aamu- ja iltapäivätoiminta pystytään tarjoamaan yhdessä yksikössä niin ikään kustannustehokkaasti ja perheitä palvellen.

Tähän suunnitelmaan sisältyvien tietojen perusteella Tuusmäen koulu lakkautetaan 1.8.2021 alkaen ja kaikki kunnan esi- ja perusopetus keskitetään kirkonkylään, Rantasalon kouluun, 1.8.2021 alkaen.

7.2. Lukio

Lukiokoulutuksen säilyttäminen omassa kunnassa takaa kunnan nuorille tasaveroisen koulutusmahdollisuuden sekä toisen asteen lukio-opinnoissa, että perusopetuksen luokilla 7.-9., koska tällöin pystytään takaamaan muodollisesti pätevä aineenopetus. Ilman lukion opetustunteja opetusvelvollisuus ei täytyisi musiikin, kuvataiteen, liikunnan, biologian ja maantieteen, sekä opetusryhmien määrästä riippuen äidinkielen ja valinnaisainevalinnoista riippuen käsityön ja matematiikan aineenopettajilla.

Haasteena on ikäluokkien pieneneminen ja sen myötä opiskelijamäärän lasku. Ulkopaikkakuntalaisten opiskelijoiden rekrytoinnin merkitys korostuu tulevaisuudessa, minkä takia lukion ja erityisesti musiikkiteatterilinjan, resursointiin ja säilymisen mahdollisuuteen tulee kunnassa panostaa myös taloudellisesti (vrt. lukion, kansalaisopiston ja puhallinorkesteriyhdistyksen yhteistyö). Markkinoinnin merkitys korostuu. Opetusryhmäkokojen pysymistä kustannustehokkaalla tasolla edistetään lisäämällä entisestään luokkarajat ylittävää sekä etäopetusta yhteistyössä naapurikuntien lukioiden ja jopa valtakunnallisen verkoston kanssa.

8. Liitteet

Liite 1

Koulukeskuksen investointisuunnitelma 2012 – 2020 ja LISÄYS: Taloussuunnitelmaan 2020-2022 (kvalt 16.12.2019) sisältyvät investoinnit

2012

Teknisen työn luokan sähköturvallisuuden parantaminen	14 000 €
Koulukeskuksen suunnittelu	14 000 €

2013

A-osa vesikatto	153 000 €
-----------------	-----------

2014

B-osan vesikatto	136 000 €
Liikuntasalin yläpohja ja ilmanvaihto	232 000 €

2015

Liikuntasalin yläpohja ja ilmanvaihto	263 000 €
---------------------------------------	-----------

"Uuden osan" peruskorjaus	1 714 000 €
2016	
Lukion remontointi, ilmanvaihto, sähköt, käyttövesiputket yms.	491 000 €
2017	
Esiopetustilojen korjaus ja muutostyö	558 000 €
Opetus- ja opettajainhuoneiden kaluston uusimista	38 000 €
2018	
Kuraeteinen, hissi, sisään käynnit yms.	634 000 €
Opetustilojen kalusto, AV laitteita yms.	43 000 €
2019	
Ulkopuolinen veden eristys, salaojat, alakerran lattiarakenteet, piha yms.	300 000 €
Kameravalvonta, ATK -luokan tietokoneet	45 000 €
2020	
Lukion vesikatteen uusiminen	100 000 €
A-osa ilmanvaihto	500 000 €
YHTEENSÄ	5 244 000 €

TULEVIA TIEDOSSAOLEVIA TARPEITA

A-osan hätäpoistumistiet, hälytysjärjestelmät, akustokatot, valaistukset, lattiapinnoitteet ja kalustemuutokset luokkatiloissa, ovien uusiminen ulko-ovet, käytävä/porrashuoneovet

Salin sos-tilojen peruskorjaus ja ilmanvaihdon (kone -73) uusiminen

Keittiön, ruokasalin ja kotitalousluokan muutos/peruskorjaus (jakelukeittiö?)

Lukion sisäremontti lattiapinnoitteet, alakatot, valaistus ja maalaukset luokkatiloissa

wc-tilojen remontointi (osittain vuodelta -74)

Salin parketin uusiminen

A ja B osan julkisivumaalaus

MUUTA

2017

Koulukeskuksen liikennejärjestelyt	140 000 €
Pappilantien rakentaminen kaavan mukaiseen paikkaan	171 000 €

LISÄYS: Taloussuunnitelmaan 2020-2022 (kvalt 16.12.2019) sisältyvät investoinnit

2020

Lukion vesikatteen uusiminen	70 000 €
Rantasalon koulun A-osan ilmanvaihto	30 000 €
Lukion piha-alueen kunnostaminen	30 000 €

2021

Rantasalon peruskoulun kalusto	70 000 €
Rantasalon koulun A-osan ilmanvaihto	500 000 €
Koulukeskuksen jakelukeittiö	30 000 €

2022

Rantasalon peruskoulun kalusto	20 000 €
Rantasalon koulun A-osan ilmanvaihto	200 000 €